

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie obwinionego prokuratora Prokuratury Rejonowej w B. w stanie spoczynku X.Y.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

na posiedzeniu w dniu 3 kwietnia 2025 r.

wniosku ławnika SN Stanisława Adamskiego o wyłączenie SSN Marii Szczepaniec

od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt II ZOW 54/22

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł
pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Najwyższym – Izbą Odpowiedzialności Zawodowej zawisła sprawa, zarejestrowana pod sygn. akt II ZOW 54/22, której przedmiotem są odwołania od orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 3 marca 2022 r., [...].

Zarządzeniem z dnia 15 listopada 2023 r. przewodniczącego Wydziału II Izby Odpowiedzialności Zawodowej do składu rozpoznającego tę sprawę, tworzonego przez SSNN Marię Szczepaniec i Krzysztofa Staryka, wyznaczono Ławnika SN Stanisława Adamskiego.

W dniu 10 stycznia 2024 r. ławnik SN Stanisław Adamski złożył wniosek o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu wymienionej sprawy SSN Marii

Szczepaniec, wskazując, że wskazana sędzia została powołana na obecnie zajmowane stanowisko sędziowskie „w wyniku przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego przed obecną Krajową Radę Sądownictwa, której skład jest sprzeczny z postanowieniami Konstytucji” i udział takiego sędziego w wyrokowaniu w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka nie zapewnia stronom prawa do niezawisłego sądu ustanowionego ustawą. Skutkiem udziału wyżej wymienionej w rozpoznaniu sprawy jest nieważność postępowania i nieistnienie orzeczenia wydanego w składzie z jej udziałem.

Zarządzeniem Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Odpowiedzialności Zawodowej z dnia 3 lipca 2024 r., do składu orzekającego w sprawie o sygn. II ZOW 54/22, zamiast ławnika SN Stanisława Adamskiego wyznaczono ławnika Joannę Lasko, a postanowieniem z dnia 23 września 2024 r. sygn. akt II ZO 77/24 Sąd Najwyższy wyłączył sędziów SN Marię Szczepaniec i Pawła Wojciechowskiego od udziału w rozpoznaniu tejże sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 42 § 1 k.p.k. wyłączenie sędziego od udziału w sprawie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony. Już tylko z literalnego brzmienia powołanego przepisu wynika, że wniosek o wyłączenie może zostać skutecznie zgłoszony jedynie przez stronę postępowania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zarysował się również pogląd, zgodnie z którym kontrola bezstronności sędziego prowadzona przez właściwy sąd z urzędu w trybie art. 42 § 1 k.p.k. może zostać uruchomiona również przez każdego sędziego zasiadającego w jego składzie (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. sygn. akt I KZP 2/22).

Sąd Najwyższy w licznych orzeczeniach zajmował także stanowisko, zgodnie z którym ławnik zasiadający w składzie orzekającym w danej sprawie nie jest uprawniony do formułowania wniosku o wyłączenie sędziego, a jedynym żądaniem w tym zakresie mu przysługującym jest możliwość złożenia oświadczenia o zachodzącej w jego przypadku podstawie wyłączenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2024 r. sygn. akt II ZO 6/24, z dnia 29 lutego 2024 r. sygn. akt II ZO 5/24, z dnia 3 września 2024 r. sygn. akt II ZO 75/24). Wniosek

członka składu orzekającego co do potrzeby wyłączenia innego sędziego, także zatem wniosek ławnika, może być potraktowany jedynie jako inicjatywa zmierzająca do przeprowadzenia z urzędu postępowania w przedmiocie wyłączenia. W obu wskazanych postępowaniach, żeby doszło do rozważenia merytorycznego wniosku o wyłączenie sędziego, osoba wnioskująca o takie wyłączenie (w zakresie swojej osoby), względnie inicjująca postępowanie z urzędu (co do innego sędziego), musi być członkiem składu orzekającego.

W sprawie, w której miałyby być rozważane wyłączenie (II ZOW 54/22), ławnik SN Stanisław Adamski od dnia 3 lipca 2024 r. nie jest już członkiem składu orzekającego, ponieważ w jego miejsce wyznaczono do tego składu innego ławnika SN. Wnioskodawca nie pełni zatem żadnej roli procesowej w tym postępowaniu, co powoduje konieczność zakwalifikowania złożonego przez niego wniosku o wyłączenie jako pozbawionego podstawy formalno-procesowej (także w zakresie inicjatywy przeprowadzenia postępowania z urzędu), co wykluczało możliwość jego rozpoznania.

Ubocznie należy zauważyć, że nawet w przypadku rozpoznania tego wniosku również zaszłaby konieczność pozostawienia go bez rozpoznania jako bezprzedmiotowego, gdyż SSN Maria Szczepaniec, której dotyczy tenże wniosek, została wyłączona od udziału w sprawie powołanym wyżej postanowieniem Sądu Najwyższego.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[M. T.]

[a.ł.]